

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS, manè diſcutienda in Scholis Medicorum die Jovis decimâ-tertiâ Aprilis M. DCC. XLI.

M. URBANO LEAULTE', Antiquo Facultatis Decano, nec-non Academiæ Cenſore, & Antiquiore Scholarum Magiſtro, Doctore Medico, Præſide.

An Recens nato recens Lac Maternum.

I.

HOMO naturæ ſoboles excellentior, cæteris viventibus, ortûs dignitate formâque corporis dum præeſt, ab iis ſæpè ſalubritate vitæ & diuturnitate vincitur. Vix natus moritur, quotidie demitur pars aliqua vitæ, & ipſe dum creſcit, vita decreſcit. Fatalem moriendi neceſſitatem eò diutius remoratur natura, quò ſimilioribus alimentis ſubſtantiæ damna reſtituit. Hinc qualem corpori fabricando, talem eidem reparando ſuccum jugiter impendit. Lacteo quondam prima corporis rudimenta in ovo finxit, Lacteo eadem nutrit & auget in fœtu, infante, adulto. Partium, ut nulla eſt à ſanguine primò genita, ſic nulla ab ipſo proximè nutrienda. Ecquid aliud nutritio, quàm viventis conſervatio,

ſimilibus dum valet, contrariis dum ægrotat, procuranda? Hominis cum tenera eſt partium compages, primamque principiorum mollitudinem adhuc redolet, molli ſucco reparari amat; cum temporis ſerie, caloris actione, & exercitio aliquatenùs induruit, & fibrarum robur validius adeſt, ſolidiora nutrimenta conveniunt; quibus econtra imbellis fibrarum vis ineſt, plus accedit boni à cibis mollibus, & qui vel leviſſimâ alteratione in ſubſtantiam partium abeunt. Undè adulti convaleſcentes à morbo, ſimiliter ac pueri à partu ad dentes uſque enatos commodè nutriuntur. At Lacti ſuus delectus eſt, ratioque non omnibus una: Lac aliud multum nutrit aliud parcè: hujus pars alia medicamenti modo ſe habet, alia vices gerit alimenti, hinc Lac quod impenſiùs alit integrè convaleſcentes, ſordibus puros optimè reficit, dum labe aliquâ inuſtos non leviter lædit, plurimùm aliàs adjuvandos ab eo, quod plus medicamenti habet in ſe, quam alimenti. Pueris lactandis diſſimilem quoque ſtatum intelligas, diverſam pariter Lactis muliebris indolem. Utriuſque naturam qui perfectè callet, penes eſt eum judicare, quid ſingulis conveniat, ſatiuſque nihil eſſe, nec opportunum magis infanti recèns nato, quam ſi lactetur eo quod ſub jucundâ & familiaris alimenti ſpecie, ſalutaris medicaminis auxilium præ ſe ferat.

I I.

MEDICAMEN exigit in alimento puer recèns in lucem editus, qui, ſi non eſt totus à naturâ morbus, mille ſaltem ægrotandi cauſas in ſe continet. Sanis licet ortus parentibus, morborum omnium ſemina in utero contrahit. Hîc pediculi inſtar, quo fructus ex arbore pendet & vivit, umbilico ſuſpenditur; hoc uno ille utero (ut ſolo planta,) inſertus animam ducit, cibumque ad nutritionem & augmentum; donec acquiſitâ perfectione gravis foras prodire geſtiat; hoc vitæ commercio totus à matre pendet. Ipſa, cùm ſui ſit tunc maximè impotens, vix momento idem proli, quam gerit alvo, manet ſanguinis tenor, eadem indoles: illâ iraſcente huic in venis ebullit cruor, mœrente torpet. Bonis vel pravis, quos æquo furore appetit, cibis careat, aut fruatur, immeritus pariter luit pœnas puer. Fœtui, parentis plus nocet gula quam inedia, otium quam labor; ſœpe ſuum Venus ipſa retexit opus. Ventris ſegnities, ſuppreſſus catameniorum fluxus, quibus ſordibus non inquinat ſuccum, quo eodem mater puerque nutriuntur? Hinc origo recrementorum, quæ per inteſtinum ſanguinis motum, glandularum ope, in fœtu ſecernuntur. Ex iis quod craſſius, per viſcerum tubulos ad excernendum idoneos, præceps datur in ventriculi, inteſtinorumque cavitates. Inde ne conjicias, fœtum ore alimenta priùs ſuxiſſe, quam natum: ſordes iſtæ reliquiæ ſunt ſucci nutritii, conſiſtentiam ſortitæ diverſam à diversâ glandularum compage quibus ſecretæ ſunt; varium colorem à variâ mixtione; ſic albeſcunt in ventriculo, è flavo virideſcunt in gracilibus inteſtinis, in craſſis ad nigrorem vergunt. Ex iis quod tenuius, glandulis intricatum ſtagnat, unde niſi ſenſim avolet, morbillorum, variolarum & cæterarum cutis fœditatum cauſa repetenda, ut depravata chyloſis in ventriculo, vomitus, ventris tormina, largior ſœpe lumbricorum ſeges, & ſexcenta infantium incommoda è ventriculi & inteſtinorum recrementis quaſi ineluctabili ſerie ſoboleſcunt, niſi convenienti medicamento fœdam illam illuviem primis à partu diebus tutò, paulatìm, ac jucundè ab infantibus expurgaveris.

I I I.

PERICULOSÆ plena res aleæ adultorum purgatio. Hæc integrè sanis, præsertim verò lacertosis, valde nocet; ægrotantibus, nisi cautione magnâ adhibitâ vix prodest, cruda medicari nefas, neque in principiis morborum, nisi (quod rarò fit) materia turgeat; concocta commodiùs moventur, modo vires ferant, ætas, morbus; non ferox sit humor, sed fluidus, corporis pori aperti sint, lubrici: astrictam etenim alvum medicamento purgante aggredi periculosum. Mochlicorum quidem ut blandè purgantium ope Ars Medica omnino nequit destitui; illorum tamen parcior sit usus, nisi cum vis morbi mitiora spernit; forti nodo fortis debetur cuneus. Horum ut vis benignior, ita & iis uti frequentiùs licet. Tutior catharsis quæ coëffusione quâdam & ἐπίκρασι peragitur. maximè in calidis & siccis visceribus, ipsisque convalescentibus; omne enim nimium naturæ inimicum, quod paulatim fit tutum est. His cautionibus adde justam cathartici dosim, opportunum exhibendi tempus, accuratam rerum, quæ juvant læduntve observationem; rem in Arte Medica omnium scitu difficillimam, nec nisi longâ annorum serie comparandam. Porro si, in adultis purgandis, quorum sermo morbi symptomata exponere, & quid agendum sit indigitare potest, tot rerum adhuc opus est exploratione, ne plus noceant quam juvent Medici; quantò magis cautos esse convenit dum rem habent cum pueris, quasi mutâ vitæ conditione præditis; qui morbosis affectibus licet obruti, omnium unum dant signum, ejulatum. Hos ergo in totum serva ὑπωκάθαρσι quam facilè movebis, si extranea quævis medicamenta exhibeas. Apage qui ad expurgandum ab intestinis meconium, præbent cassiam, syrupos seu catharticos, seu è capillaribus aut violarum floribus paratos, oleum amygdalinum, mel, & innumeram, quam mulierculæ vinditant, remediorum sacchаro conditorum farraginem; dulcia se in bilem vertunt, stomachoque tumultum concipiunt; vinum cane pejus & angue fugito, vacuis committere venis nil nisi lene decet. Sunt tibi mitiora præsidia non longo labore quæsita ipsi notiora ægrotanti; ab ipso impensiùs expetita, quibus assumptis confestim silebit dolor omnis: in quibus vires acquiret, & hostes omnes vincet. Hoc Nectare benefico (quod colostrum est) jam turgent ubera puerperæ; id debilis infantis vitæ gestit succurrere.

Si prohibes, furit in mammis, turbasque dolorum
Miscet, & ingratâ pœnas à matre reposcit

I V.

COLOSTRUM maternum nihil aliud est quàm primum Lactis rudimentum à tenuiori & serosiori chyli parte genitum. Hoc unà cùm sanguine per arterias advehitur. Toto gestationis tempore, per uterum succus ille cedebat in alimoniam fœtûs, & in artuum robur; idem incarceratum licet, à morbis valuit vindicare omnibus, quorum parens pororum occlusio, ac humorum, præ lentiori motu, corruptela. A partu subitò & vi quâdam elasticâ sese contrahens uterus, papillarum ostiola occludit, Lacteique succi per illas consueto obstat motui: hinc alias sibi quærit vias; nullibi facilius excipitur, quàm cum molle mammarum corpus subit. Simili penè ratione, ac fieri solebat in papillis uteri, illarum glandulis secernendus affluit. Harum ut primò strictiora foramina sunt, Lacti emulgendo nondum assueta, tenuioris tantum succi effluxum patiuntur. In illo veluti Lactis sero, nitrosi salis plurimum est, sali volatili oleoso adunatum. Ab utroque vis cathartica, & diaphoretica, idque ritè descripseris cum Medicis oculatioribus, alimen-

mentum medicamentoſum, primis ab ortu diebus ſugendum, quod excrementa è primis viis abſtergit, & infantes leviter purgat: à ſero mucus blandè detergitur, meconium diluitur, & foras expellitur: ſale volatili oleoſo, quo imprægnatur, urinæ vias eluit, exiliores corporis Meandros permeando, craſſiores, qui in eis ſtagnant, humores attenuat, ſecum ducit tùm per cœca cutis ſpiracula, tùm patentiores corporis exitus, paulatim quidem ſecurè & jucundè pro purgandi corporis indole. Quâ ratione infans ab utero excluſus tractatur, alicujus eſt ad catharſim coloſtro facilius promovendam auxilii. Hinc ut omnia pareant; inſenſilia cutis foramina frictione levi reſeranda, ſenſiles corporis meatus luſtrandi, ſi fortè quis, præter naturæ ordinem, occludatur, diligenter reſerandus; ſomno aut ſaltem quieti dandum corpus debile ad diem fere integrum, ſomno vires reparantur, crudi humores coquuntur, humeſcunt & lubrica fiunt corpora. Interim à Medico prudenti victûs tenuis data lex, dilutioris chyli generandi cauſa eſt, accommodatius unde manet coloſtrum imprimis maternum, quod puerum parcè nutriendum parcè nutriet, ſimul & humores aliunde ad excretionem paratos, facilè, moderatè, & cum optata ἐυφορια ſubducet.

V.

LAC novum igitur eò convenientius recèns natis eſto præſidium, quòd de vi cathartica tantum in dies amittit quantum ad Lactis perfectionem accedit. Quia tenuius eſt, minùs ipſo Lacte corrumpitur in ventriculo; ſic ventriculus Lacti digerendo & aſſimilando paulatim aſſueſcit. Lac verum & perfectius quarto circiter die vel ex ſolâ ipſius majori craſſitie ſat probaveris: hæc ex dilatatis glandularum ob ſuctionem poris emergit. Nullum infanti Lac idoneum magis, quam maternum facillimé probatur, quia huic jam aſſuevit toto geſtationis tempore; quæ autem à longo tempore conſueta, (deteriora licet,) inſuetis (quamvis ſalubribus) minùs turbare ſolent. Errant ſanè multùm qui a lactatione ſuorum avocant matres, dum poſſunt, atque ipſis nutrices præferri jubent, quæ ſanitatis gradu, vitæ conditione, ciborum uſu, à puerperæ temperamento, vivendi ratione, & moribus fere ſemper diſcrepant. Gravius adhuc in pueros peccant, qui vix in lucem editos Lacte ſtatim elaboratiſſimo curant enutriri: hos cum impuro ſunt corpore plus læſeris quam nutriveris. Lac ad benè alendum aptiſſimum, ipſis dotibus quibus grandioribus pueris convenit, recenter natis officit. Ventriculo exceptum, qui totus ſcatet ſordibus denſatur, aceſſit, concreſcit; unde ſtomacho ſœpe præ pondere moleſtius, vomitu rejicitur; ſecus, ſi deorſum feratur, obſtructiones parit, flatus, diſtentiones, & inteſtinorum cruciatus. Quod ſi forté inſolitâ vi naturæ omnia aliquando ſuperantis, in intimos corporis receſſus, ipſamque partium ſubſtantiam rapiatur, carnes nonnunquam plurimo ſucco replet, unde puer ſpecioſior & coloratior brevi videbitur, ſed inexpectata hæc bona ſuſpecta habeas; latet anguis in herbâ. Simul cum alibi ſucco impuritas viſcerum abrepta eſt. Incendium illa, ni caveas, mox in ſanguine concitabit à quo ſpecioſus ille corporis habitus citò citiùs, quàm acceſſit, in auras evaneſcet; floridus cutis color pallori commutabitur.

Ergò Recens nato recens Lac Maternum.

Proponebat Pariſiis URBANUS DE VANDENESSE, Pariſinus, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1741, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1741.